

Utv. saksnr.	Utval	Møtedato
12/2024	Formannskapet	08.02.2024
6/2024	Kommunestyret	22.02.2024

Forslag til klima, energi og miljøplan for Vågå kommune 2024 - 2031 - sluttbehandling

Saksframlegg:

Kommunestyret vedtok med heimel i plan- og bygningsloven § 11-14, jf. § 5,2 å leggje forslag til kommunedelplan for klima, energi og miljø for Vågå kommune 2023-2031 med tilhøyrande handlingsdel ut til offentleg ettersyn og høyring i 8 veker, sak 58/2023.

På grunn av kommunevalet 2023 har ikkje forslag til ny kommunedelplan for klima, energi og miljø vore sluttbehandla tidlegare ettersom det er ønskje om at dei folkevalde for dei neste fire åra vedtek planen og får ein eigarfølelse til planen. Det vart varsla planoppstart i formannskapet 9. juni 2022 i sak 34/2022. Planprosessen har difor gått føre seg i halvanna år og det har vore lagt opp til brei medverknad med ei eiga utvida arbeidsgruppe som har vore representert av tilsette i kommuneadministrasjon, representant frå landbruk, næringsliv ved reiseliv og anleggsbransje. Representant frå ungdomsrådet og råd for eldre og menneske med nedsett funksjonsevne. Det har vore eigne arbeidsverkstader med 8. trinn på ungdomsskulen, utvida arbeidsgruppe og utvida leiargruppe i kommunen.

Kommunestyret vedtok å legge planen ut på høyring 28. september 2023 og det har kome følgjande høyringsuttaler:

Innlandet fylkeskommune

"Vi viser til brev datert 05.10.23 hvor det varsles om høring og offentlig ettersyn av forslag til klima, energi og miljøplan for Vågå kommune 2023-2031. Det bes om innspill til planarbeidet, med høringsfrist 4. desember 2023.

Bakgrunn

Kommunestyret har i sin planstrategi (2020-2024) vedtatt at gjeldende klima og energiplan fra 2011 skal revideres i løpet av planperioden. Det har gått over et tiår siden kommunen startet planarbeidet med gjeldende kommunedelplan. I løpet av denne tida har kunnskapsgrunnlaget blitt oppdatert og mer omfattende. Regional plan for klima, energi og miljø ble vedtatt i juni 2023 og tema fra den regionale planen er innarbeidet i forslag til ny kommunal plan. Formålet med planarbeidet er å fastsette mål for Vågå kommune sitt klimaarbeid.

Fylkeskommunens rolle

Fylkeskommunen har ansvar for å sørge for helhetlig og bærekraftig regional utvikling. Regionalt planforum er en arena for dialog mellom kommuner og regionale myndigheter, hvor blant annet kommunedelplaner kan meldes inn for å få innspill fra fylkeskommunen og statlige fagetater. Fylkeskommunen har også en regional, strategisk rolle i miljø- og klimaarbeidet, ansvar som regional planmyndighet og som planfaglig veileder. Fylkeskommunens overordnede planlegging skal innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser, og ta hensyn til effektiv ressursbruk for samfunnet. Klima og miljø skal innlemmes i den helhetlige samfunnsutviklingen.

Innspill til kommunedelplanen

Kommunedelplanen fremstår som gjennomarbeidet og oversiktlig og dekker de viktigste temaene innenfor klima, energi og miljø. Vi vil berømme Vågå kommune for å harmonisere planen med strukturen i nylig vedtatt regional plan for klima, energi og miljø, og samtidig gjøre lokale tilpasninger der det er hensiktsmessig. Planen har et bevisst forhold til arealbruk og begrenser arealendringer som bidrar til klimagassutslipp. Det er viktig å unngå all bebyggelse på dyrket mark og myr, og det ser ut som planen har et strengt og avklart forhold til dette. Generelt vil vi derfor skryte av en ambisiøs og målrettet plan, med konkrete tiltak som ikke påvirker naturmangfoldet negativt. At man ikke åpner for ny utbygging av fritidsboliger i urørte områder bidrar også positivt for naturmangfold og klima. Det er bra at kommunen har som mål om å bli arealnøytral, og videre arbeid med arealregnskap vil være et nyttig verktøy for å nå det målet. Videre er det positivt at kommunen skal vurdere utbygging av fornybar energi opp mot bærekraft forvaltning. Vi anbefaler at man også kartlegger informasjon om energisystem, energiforsyning og forbruk av energi innen kommunens grenser, herunder tilgang på miljøvennlige energiresurser. I den forbindelse vil vi også minne om at regionen har flere sårbare villreinområder, og viktigheten av at økt energiproduksjon ikke kommer i konflikt med villreins leveområder. Direkte inngrep som utbygging av vann-, sol- og vindkraftverk må ikke komme i konflikt med villrein. Dette, samt utbygging av fritidsboliger er hensyn som er vesentlig å ha med seg i arealforvaltningen av fjellområdene."

Kommunedirektør:

Tek innspel til etterretning.

Statens vegvesen

"Vi viser til brev av 05.10.2023.

Vi har tidlegare (14.09.2023) uttalt oss til denne planen ved varsel om oppstart og har ikkje nye innspel nå ved høyringa.

Vi ser at vårt innspel om arealplanlegging har kome med som eitt av satsingsområda i planen og at det blir satsa på å leggje til rette for gåande og syklande."

Kommunedirektør:

Tek innspel til etterretning.

NVE

Det er positivt at kommunen har laga plan for klima, energi og miljø. I løpet av det siste halvåret, har det kome fleire dokument som bør innarbeidast i kommunedelplanen. Dette gjeld mellom anna

Stortingsmelding Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn (Meld. St. 26 2022-2023) og Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027. Regjeringa har fleire tydelege forventningar knytt til klima, natur og miljø for framtida: Kommunane bidrar til gode miljøforhold i og langs vassdraga gjennom deltaking i arbeidet med vassområda, gjennomføring av miljøtiltak og god arealforvaltning. Bruks- og verneverdia i vassdraga skal sikrast i planlegging, og nedbygging av vassdragsnatur og utfylling i vassdrag reduserast. Det blir påpekt fleire stader i stortingsmeldinga at oppdaterte arealplaner er viktig, blant anna på side 49-50. For alle fylka i landet er det laga klimaprofiler og vi rår til at desse blir lagt til grunn for kommunens arbeid med klimatilpassing. Vi ser at Vågå kommune har satt opp fleire mål og delmål for sitt arbeid med klima, energi og miljø. Blant desse er at kommunen skal vere førebudd på klimaendringane. Frå tiltaksdelen er dette fylgt opp ved at kommunen skal sørge for å inkludere og synleggjere ansvar for klima- og klimatilpassing i organisasjonen. Vidare skal arealplanlegging og tiltak gjennomførast slik at fare for hendingar som følgje av naturfare og klimaendringar blir redusert. Vi merker oss at det er satt opp eit delmål innfor tema energi, der Vågå kommune skal ha eit distribusjonsnett av energi som er påliteleg, nødvendig oppgradert og riktig dimensjonert. Vi minner om at dette er tiltak som krev handsaming etter energilovgivinga.

NVEs generelle tilbakemelding

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med 2 innsigelseskompetanse innanfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser knytt til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har også ansvar for å bistå kommunane med å forebygge skader frå overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk (urbanhydrologi). NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven (pbl). Dere kan også bruke våre internettsider for arealplanlegging. Her er informasjonen og veiledningen lagt opp etter plannivå, <https://www.nve.no/arealplanlegging/>. På NVEs internettsider finner dere koblinger til veiledere og verktøy. Det ligger også mye arealinformasjon på NVEs kartløsninger.

Kommunedirektør:

Nye overordna retningslinjer og planar som har blitt vedteke det siste halve året blir innarbeid i klima, energi og miljøplan 2024-2031.

Naturvernforbundet Ottadalen og Sel

Naturvernforbundet Ottadalen og Sel viser til vår høringsuttalelse i første høringsrunde, og konstaterer at våre innspill og forslag til tiltak ikke er inkludert i den videre planprosessen. Vågå kommune ytrer offentlig at de ønsker en åpen og inkluderende planprosess, og på dette spesielle området hadde vi håpet at Naturvernforbundet skulle bli med i den undervegs etablerte «utvidede arbeidsgruppen».

Vi mener det er kritikkverdig at kommunen inviterer privat næringsliv til en utvidet arbeidsgruppe, men utelater lokale interesseorganisasjoner som nettopp har denne planens fagområde som sitt virkefelt. (Naturvernforbundet og Birdlife)

Det henvises til at mange av tiltakene må følges opp når kommuneplanens arealdel skal revideres. Det vil vi sterkt understreke må skje, for kommunens arealbruk har direkte og store konsekvenser nettopp for natur og miljø.

*Men nå til Planforslaget til klima, miljø og energiplan: **Kommunen ber spesielt om respons på tiltaksdelen, som naturlig nok vil synliggjøre i hvilken grad det nevnte planområdet (klima, miljø og energi) settes på dagsorden og prioriteres i tida framover.***

Planforslaget har mange gode målsettinger og intensjoner. Det dekker mange områder det er viktig at kommunen jobber med framover. Men selve tiltaksdelen er i overveiende grad for lite konkret til å kunne vurderes og etterprøves ved senere revideringer.

Tiltaksdelen framstår foreløpig mer som målbeskrivelser enn reelle forslag til tiltak.

Vi savner konkrete og forpliktende tiltak for å nå målene i planen.

Dersom Vågå kommune skal bidra til å reversere klima- og naturkrisen, og nå de nasjonale og regionale målsettingene, trenger vi en reell holdningsendring som viser seg i etterprøvbar praksis. Vi kan dessverre ikke se at det fremlagte planforslaget virker overbevisende i så måte. Her gjenstår en hel del arbeid for at Vågå kommune kan stille seg i rekken av grønne kommuner.

Vi kan nevne et konkret klimatiltak som er aktuelt nå i den kalde årstiden. Vi mener det er en ukultur at mange lar bilen gå på tomgang når bilen står parkert. Derfor vil vi oppfordre kommunen til å synliggjøre miljøvennlige holdninger ved å oppfordre til å unngå unødig tomgangskjøring, spesielt ved butikker, skoler, barnehager og offentlige bygg.

Vi viser ellers til våre foreslåtte tiltak i forrige høringsrunde.

Kommunedirektør:

Kommunedirektøren meiner at dei fleste innspel som naturvernforbundet kom med ved varsel om planoppstart er innarbeidd i tiltaksdelen. Det vil derimot gå nokre år før alle forslag til tiltak er sett i verk da dette må gå over noko tid. Fleire av tiltaka må også vere eit samarbeid med andre instansar som Innlandet fylkeskommune som har ansvar for kollektiv transport, NGR har ansvar for renovasjon, næringslivet og den vanlege innbyggjar i kommunen. Handlingsdelen skal reviderast kvart andre år så kommunedirektøren meiner at tiltaksdelen kan etterprøvast. Vidare vil mange av tiltaka vere knytt opp til revisjon av kommuneplanens arealdel som vil vere eit viktig arbeid i åra framover. Vidare så er vi samd i at haldningsendring vil vere svært sentralt i åra framover. Det gjeld politikarar og den vanlege mann i gata. Berre kledeindustrien står for enorme mengder med utslepp av klimagassar og forbruk av ressursar. Noreg er på toppen i forbruk av klede og andre forbruksmateriell. Det er viktig at kvar einskilt innbyggjar tek ansvar og ikkje løfter ansvaret over på kommunen. Her vil naturvernforbundet og andre interesseorganisasjonar kunne vere ein viktig bidragsytar. Vi tek til etterretning at naturvernforbundet ønskjer å vere ein meir aktiv deltakar ved neste planrullering.

Oppfordring om å ikkje la bilen stå på tomgang er noko Vågå kommune har jobba med i ein årrekke. Det heng mellom annan informasjon om dette i alle barnehagar. Vidare så er det nedfelt i veglova at unødvendig tomgangskjøring i eller ved bebyggelse er ulovleg. Brot på dette kan straffast med bot. Kommunedirektøren meiner ikkje ein tiltaksdel skal prioritere tiltak som er nedfelt i andre lovverk og slik sett ikkje nybrotsarbeid. Det at folk ikkje følgjer lovverket når det gjeld føring av motorvogn er vel kjend i mange sakar. Det er difor det er heimel til å straffe ulovleg oppførsel, men den heimelen ligg til politiet og ikkje kommunen.

Vurdering:

Formålet med klima, energi og miljøplan er å fastsette mål for Vågå kommune sitt klimaarbeid. Følgjande hovudtema er vald ut ved revisjon av kommunedelplan for klima, energi og miljøplan:

1. Stadutvikling, arealbruk og transport
2. Forbruk, gjenvinning, ombruk og avfall
3. Klimavenlege anskaffelser
4. Klimasmart jordbruk og skogbruk og næringsliv
5. Energiforsyning og energibruk i bygg
6. Natur- og kulturmiljø og naturmangfald

Desse tema er samanfallande med Innlandet fylkeskommune sin regionale plan for energi, klima og miljø. Planen handlar om kommunen sitt arbeid for å redusere klimapåverknaden, energi og motvirke tap av natur. Det er utarbeidd ein eigen tiltaksdel som blir innarbeidd i kommunen sin økonomiplan. Kommunen vil også utarbeide klimaregnskap for eigen verksemd.

I løpet av planprosessen har det vore lagt opp til brei medverknad i arbeidsgrupper. Det har vore gjennomført fleire møter internt i kommunen. Det har vore idemyldring med 8.trinn på Vågåmo ungdomsskule, utvida leiargruppe i kommunen og utvida arbeidsgruppe der det har vore jobba med tiltak til handlingsdelen. Det var også tenkt at dette skulle gjennomførast politisk, men når saka vart utsett i påvente av vedtak av den regionale planen for klima, energi og miljø til Innlandet fylkeskommune, har ikkje dette latt seg gjennomføre. Tiltaksdelen viser korleis kommunen vil følgje opp klima, energi og miljøplan. Det er tenkt at tiltaksdelen skal reviderast kvart 2. år.

Kommunedirektøren meiner at det har vore gjennomført ein ryddig og god planprosess som gjev grunnlag for å sluttbehandle planforslaget. Planen bør vere eit godt styringsdokument for vidare arbeid med klima, energi og miljø for kommunen. Det har kome få innspel i høyringsperioden og planforslaget er ikkje endra etter høyringsperioden. Når planen er vedteke vil det bli utarbeida ny layout og framside for å prøve å gjere planen så lesarvenleg og interessant som mogleg. Planen vil også bli oppdatert slik at oversikt over gjeldande overordna retningsliner og planar blir oppdatert. Planen er sett til å gjelde frå 2024 til 2031 ettersom planen blir vedteke i 2024.

Det er viktig at planen og særleg tiltaksdelen blir brukt aktivt i organisasjonen etter at planen er vedteke. Her vil leiinga i kommunen ha eit særleg ansvar saman med politikarane.

Kommunedirektøren si innstilling:

Med heimel i plan- og bygningsloven § 11-15 blir framlagt forslag til kommunedelplan for klima, energi og miljø 2024-2031 med handlingsdel for Vågå kommune vedteke.

Planen vil erstatte klima og energiplan frå 2011.

Formannskapet si behandling av sak 12/2024 i møte den 08.02.2024:

Behandling

Tilleggsforslag frå Svein Holen, SV;

- Tillegg i pkt. 2.10 i tiltaksdelen: Ikkje opne for vindkraftanlegg i naturområde.

Tilleggsforslag frå Bjørg Aaseng Vole, AP

Pkt. 1.9: Blir stroke

- Varsel om private planoppstart/planinitiativ skal politisk behandlast inntil kommunen har revidert kommuneplanens arealdel 2017-

2027

Pkt. 2.2: Blir stoke

- Kjøpe inn kommunale elsykler for intern trafikk

Pkt. 2.3: Blir stroke

- Etablere samkøyringsapp

Pkt. 2.4: Blir stroke

- Legge til rette for at kommunale bilar kan leigast ut til private på kveld/helg når dei ikkje er i bruk

Pkt. 2.11: Endring

- Restruktiv til omdisponering av matjord

Pkt. 2.17: Blir stroke

- Gjer ferier og jobbmøter utan flyreise til eit fyrsteval

Avstemming:

Forslag frå SV

pkt. 2.10: Vedteke med 4 mot 3 røyster. (Harald Sve Bjørndal, Karola Wenzel og Hans Petter Bakke stemte i mot).

Forslag frå AP:

Pkt. 1.9: Samrøystes

Pkt. 2.2: Samrøystes

Pkt. 2.3: Samrøystes

Pkt. 2.4: Samrøystes

Pkt. 2.17: Vedteke mot 1 røyst (Karola Wenzel, BL - stemte i mot)

Pkt. 2.11: Vedteke mot 2 røyster (Åsta Røhr Kleiven, SP og Svein Holen, SV - stemte i mot)

Vedtak

Med heimel i plan- og bygningsloven § 11-15 blir framlagt forslag til kommunedelplan for klima, energi og miljø 2024-2031 med handlingsdel for Vågå kommune vedteke.

Planen vil erstatte klima og energiplan frå 2011.

Kommunestyret si behandling av sak 6/2024 i møte den 22.02.2024:

Behandling

Klima- Miljø og Energiplan - Endringsforslag BL

Tiltaksdelen fra side 45. Nummerert etter del og rekkefølge:

1.9 tas ut

Nytt punkt under 1: Være en aktiv pådriver for den grønne smarte dalen

2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 erstattes av: Kommunen lager en mobilitetsplan i tråd med Gudbrandsdalen 2030

2.8: «urørt område» erstattes av «inngrepsfrie naturområder» - Blir trekt

2.10: forblir slik. Setning om vindkraft går ut igjen (ble lagt inn av formannskapet, men er nå ivaretatt av interpellasjonen)

2.11: Følger formannskapets framlegg (kommunen skal være restriktiv til omdisponering av matjord)

2.12 tas ut (er ivaretatt av statlige føringer)

2.15 erstattes av «Kommunen skal ha et regionalt perspektiv på arealplanlegging

2.17 tas ut

3.2 erstattes av «Kommunen skal støtte opp om gjenbrukssentraler og gjenbruksinitiativer»

Nytt punkt under 3: Kommunen vil utvikle NGR til et selskap som ser på avfall som ressurs og moglehet for næringsutvikling

Nytt punkt under 4: Kommunen skal arbeide etter handlingsplanen Gudbrandsdal 2030 på grønne innkjøp og sirkulær økonomi

5.4, 5.7, 5.8 tas ut

Ny punkt under 5: Kommunen skal sette fokus på å auke bruken av fornybare utmarksressurser og såleis være ein pådriver for å «fore mindre med regnskog og mer med gras»

6.2. Tillegg: Solceller på offentlige bygg skal vurderes fortløpende

7.1. erstattes av: Kommunen tar utfordringer med forslag til utvidet vern og de nasjonale forpliktingane på alvor og få eventuelle vern på lokale premisser

7.3. Utgår

SV sine endringsforslag til klima-, energi- og miljøplan, tiltaksdelen frå SV

Satsingsområde 2, tiltak 17: Gjer digitale jobbmøte og jobbmøte utan flyreise til eit fyrsteval.

Satsingsområde 6, tiltak 3: Ein skal sørge for jamleg vedlikehald, og ved planlegging av nye tiltak skal ein fyrst vurdere moglegheitene for attbruk og reparasjon.

Satsingsområde 7, tiltak 6: Kommunen skal bruke planverket aktivt for å minimere ljøs- og støyforureining.

Avstemming:

Nytt punkt under 1: Vera en aktiv pådriver for den grønne smarte dalen - Samrøystes

2.5, 2.6 erstattes av: Kommunen lager en mobilitetsplan i tråd med Gudbrandsdalen 2030 - Samrøystes

2.12 tas ut (er ivaretatt av statlige føringer) nedstemt - med 9 mot 8 røyster (Gjermund Øihusom, Bjørg Aaseng Vole, Imbert Kleiven, Marte Linderud og Geir Inge Stadeløkken - AP, Anne Silje Berg og Svein Holen - SV, Marius M. Haugaløkken - SP og Mariann Brattland - BL stemte i mot

2.15 erstattes av «Kommunen skal ha et regionalt perspektiv på arealplanlegging- Samrøystes

3.2 erstattes av «Kommunen skal støtte opp om gjenbrukssentraler og gjenbruksinitiativer» - Samrøystes

Nytt punkt under 3: Kommunen vil utvikle NGR til et selskap som ser på avfall som ressurs og moglehet for næringsutvikling - Samrøystes

Nytt punkt under 4: Kommunen skal arbeide etter handlingsplanen Gudbrandsdal 2030 på grønne innkjøp og sirkulær økonomi - Samrøystes

5.4 - Tas ut - Samrøystes

5.7 - Tas ut - Samrøystes

5.8 - Tas ut - Samrøystes

Ny punkt under 5: Kommunen skal sette fokus på å auke bruken av fornybare utmarksressurser og såleis være ein pådriver for å «fore mindre med regnskog og mer med gras» - Samrøystes

6.2. Tillegg: Solceller på offentlige bygg skal vurderes fortløpende - Samrøystes

7.3. Går ut - Samrøystes

SV sine endringsforslag til klima-, energi- og miljøplan, tiltaksdelen frå SV

Satsingsområde 2, tiltak 17: Gjer digitale jobbmøte og jobbmøte utan flyreise til eit fyrsteval. - Samrøystes

Satsingsområde 6, tiltak 3: Ein skal sørge for jamleg vedlikehald, og ved planlegging av nye tiltak skal ein fyrst vurdere moglegheitene for attbruk og reparasjon -

Samrøystes

Satsingsområde 7, tiltak 6: Kommunen skal bruke planverket aktivt for å minimere ljøs- og støyforureining - Samrøystes

Vedtak

Med heimel i plan- og bygningsloven § 11-15 blir framlagt forslag til kommunedelplan for klima, energi og miljø 2024-2031 med handlingsdel for Vågå kommune vedteke med de endringane som vart vedteke under behandling av saka.

Planen vil erstatte klima og energiplan frå 2011.